ИЗПИТНА ПРОГРАМА ЗА ИЗБИРАЕМ МОДУЛ „ГЕОГРАФСКИ ПРАКТИКУМ“ – 11. КЛАС (ПРОФИЛИРАНА ПОДГОТОВКА)

Настоящата изпитна програма е предназначена за провеждане на изпит по избираемия учебен модул „Географски практикум“ за ученици от 11. клас, обучаващи се в профилирана подготовка. Програмата е съобразена с учебния план, насочен към развиване на практически умения, изследователски подходи и приложни компетентности в областта на географията и икономиката.

Практическо учебно съдържание и компетентности

- **Картографски методи и геоинформационни системи (ГИС)** – измервания и изчисления по топографски и тематични карти, ориентиране в терен, дигитално картографиране и работа с отворени ГИС платформи (QGIS, Google Earth Pro).
- **Статистически методи и обработка на географски данни** – събиране, систематизиране и графично представяне на количествена информация; изчисляване на демографски и икономически показатели (гъстота, прирасти, БВП на глава от населението).
- **Теренни географски проучвания** – организация и провеждане на теренни наблюдения; методи за вземане на проби, анкетиране на местно население и водене на полеви дневник.
- **Лабораторен и камерален анализ** – обработка на събраните теренни материали, анализ на почвени и водни проби в достъпна учебна среда, изготвяне на профили на релефа.
- **Моделиране и прогнозиране на геосистемни процеси** – съставяне на причинно-следствени схеми, матрици на екологичния риск и сценарии за устойчиво управление на местни природни ресурси.
- **Регионален приложен анализ и казуси** – изследване на конкретна територия (община, регион, защитена зона), идентифициране на диспропорции в развитието и предлагане на решения за пространствено планиране.
- **Презентационни и изследователски умения** – структуриране, оформление и защита на географски изследователски проект, изготвяне на постери, доклади и интерактивни презентации.

Формат и структура на изпита

Изпитът се провежда в писмена и практическа форма с обща продължителност **90 минути**. Общият максимален брой точки е **50 точки**. Структурата на изпита включва следните три компонента:

- **Компонент 1: Тестова част с практическа насоченост (20 точки)** – състои се от 10 въпроса с избор на отговор и 5 въпроса със свободен отговор, изискващи бързи изчисления, разчитане на картографски знаци или интерпретация на графики.

- **Компонент 2: Практически задачи за анализ (15 точки)** – включва 2 комплексни задачи: съставяне/разчитане на географски профил по хоризонтали и статистическа обработка на таблични данни с последващо графично изобразяване.
- **Компонент 3: Решаване на реален теренен/регионален казус (15 точки)** – писмено аргументирано предложение за решаване на конкретен практически проблем (например: преодоляване на воден дефицит в дадена община или проект за екотуризъм в защитена територия).

Критерии за оценяване на практическата компетентност

Ниво на компетентност	Очаквани практически резултати и умения	Макс. точки
Начално и базово ниво (Възпроизвеждане и разчитане)	Правилно дефинира практически понятия; разчита конвенционални знаци в карти; намира географски обекти по координати; извлича данни от готови статистически таблици.	15 точки
Средно приложно ниво (Прилагане в позната ситуация)	Извършва математико-географски изчисления (мащаб, гъстота, прираст); изчертава графики и диаграми по зададени параметри; правилно ориентира профили на релефа.	15 точки
Висше аналитично ниво (Анализ и трансфер на знания)	Сравнява тематични карти и прави изводи за причинно-следствени връзки; анализира тенденции в статистически масиви; идентифицира пространствени проблеми.	10 точки

Творческо и приложно ниво (Оценка и решаване на казуси)	Формулира обосновани изводи; предлага адекватни практически решения за регионално развитие или екологични казуси; демонстрира критично мислене.	10 точки

Скала за преобразуване на точките в оценки

Процентен интервал	Брой точки	Оценка по шестобалната система
0% – 49%	0 – 24 точки	**Слаб (2)**
50% – 62%	25 – 31 точки	**Среден (3)**
63% – 76%	32 – 38 точки	**Добър (4)**
77% – 89%	39 – 44 точки	**Много добър (5)**
90% – 100%	45 – 50 точки	**Отличен (6)**

Цитирана литература и официални източници за изпита

- **1.** Пенин, Р., М. Гаетанджиева, К. Маркова, В. Стоянова. География и икономика за 11. клас. Профилирана подготовка. Избираеми модули (вкл. приложни практически компоненти). Издателство „Клет България“ (марка „Булвест 2000“), София.
- **2.** Официални учебни помагала и практически атласи по география за профилирана подготовка (11.-12. клас), одобрени от МОН.
- **3.** Дигитални ресурси и картографски масиви на Националния институт по геофизика, геодезия и география към БАН (НИГГГ-БАН).
- **4.** Статистически бази данни и ежегодни анализи на Националния статистически институт (НСИ) на Република България.